

Izhaja vsak pelek.

Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 7.

V Ljubljani, dne 16. januarja 1914.

Leto IX.

Rdeče farbarije.

Dunaj, 13. jan. 1914.

V torek v zgodnjem jutru je brzojav raznesel z Dunaja veselo vest, da je mešana komisija sklenila, da se bo po novem dohodninski davek začel plačevati šele od 1600 K dalje, ne pa od 1200 K, kakor je sedaj, ali kakor pravijo socialni demokrati: eksistenčni minimum se je zvišal na 1600 K. Eksistenčni minimum je popolnoma napačna beseda; ta pomenja tisto vrednost, ki se ne sme zarubiti, ne pa dohodkov, ki se od njih ne plačuje davek. Saj mora n. pr. kajzar, ki ima bajto vredno 300 kron plačati od nje; za vsak kosček zemlje je davek; vsak obrtnik mora odrajtovati pridobinski davek, četudi daleč nima 1200 oziroma od zdaj dalje 1600 kron dohodkov.

Vesela je ta novica za delavce in sploh za tiste, kateri imajo kolikor toliko stalno plačo. V naši tobačni tovarni si bo marsikaka družina odsopla, ki so ji zdaj nakladali dohodninski davek. To, kar so na shodih naši delavci večkrat grajali, se je vsaj nekoliko izpremenilo. S kmetom je pa ta reč nekoliko drugačna. Popolnoma gotovo je namreč, da bo davčna oblast izkušala kmete, ki so dozdaj plačevali od 1200, oziroma 1400 kron dohodkov, pomakniti v dohodkih na 1600 K. Zato že danes opozarjamo na silno važnost letošnjih napovedb za kmečko in tudi obrtno ljudstvo. Prezreti tudi ne smemo, da zdaj izgubi precej oseb volivno pravico v drugem razredu pri občinskih volitvah in s tem v mestnih pravici voliti v mestni skupini. No, to ne bo dotičnika ravno bolelo. Rajši pusti pač volivno pravico, kakor bi plačeval davek.

Ker izgubi država pri tem krog 5 milijonov letnih dohodkov, so se nekaj malega zvišale davčne postavke od 1.800 kron dalje in od 10.000 dalje se je od državne zbornice sklenjeni povisek zvišal za 3 odstotke. S tem se ta reč pokrije. Revnejši bodo torej pri novem davku razbremenjeni in bogatejši bodo še več plačevali, nego je bilo od vlade predloženo.

Kako pa je prišlo do tega? Znano je, da je državna zbornica z enim glasom večine sprejela slovenskega poslanca Roškarja predlog, naj se davek plačuje šele od 1.600 kron dalje. Ni ga bilo poslanca, ki bi ne bil za to, toda vlada je izjavljala, da tega na noben način ne sprejme, in da pa de finančni načrt, če se sprejme imenovani predlog. Seveda se je zdaj izkazalo, da vlada ni vedela, kako in kaj. Gosposka zbornica je sklep poslanske zbornice zavrgla in sklenila še nekaj drugih izprememb. Zakon je prišel nazaj in poslanci so zdaj z enim glasom večine sprejeli določbo, da se plačuj davek od 1200 K dalje, druge sklepe gosposke zbornice so pa odklonili. Gosposka zbornica je nato sklenila, da ostane pri svojem prejšnjem sklepu. Izvolila se je nato komisija, ki sta vanjo poslali vsaka zbornica po 26 članov. Poslanci vseh strank so se dogovorili, da ostanejo pri sklepih poslanske zbornice; vsi, tudi socialni demokrati so imeli trden sklep, da ne puste nobene izpremembe in so torej šli h komisiji s prepričanjem, da ostane 1200 K najnižja davčna stopnja. To je treba podčrtati, ker zdaj trobijo socialni demokrati, da so oni dosegli. Ta trditve je gola demagogična laž. Noben socialni demokrat ni niti v sanjah mislil, da bo komisija prišla na 1600 K.

Ta misel je prišla od gospodov knezov in grofov v gosposki zbornici. Ti so z mogočno ponosnostjo predlagali izprva 1400 kron, kasneje 1600 K (zato se je posebno trudil bivši ministrski predsednik baron Beck) in izpadek 5 milijonov kron še ponosneje prevzeli večinoma na svoje rame, oziroma na rame bogatih slojev. To je bilo začudenja! Socialni demokrati so imeli pripravljen najostrejši osebne napade na člane gosposke zbornice. Diamand je imel natančno izračunano, koliko dobi ta in oni od bonifikacij glede na špirit, a govor mu je ostal v žepu in nazadnje so socialni demokrati gospodo iz gosposke zbornice blagovili in slavili. Ta gospoda je naredila sijajno potezo. Naenkrat je bila v ospredju in vroča zasušnica je zadelo vlado in poslansko zbornico, češ, saj vi oboji

nič ne znate, vam je treba vodstva in voditelji smo mi.

Poslanci, ki so vladi verjeli, da ne gre drugače, nego da se ostane pri 1200, so se navčili, da ti vladi ne gre vere, ker ne obvlada več svojega položaja, in četudi ne-hote blamira tiste, kateri so ž njimi. Vlada je pa tudi dobila svoje. Pač se je ministrski predsednik nazadnje zahvaljeval, toda z besedami se oteklo lice ne da ozdraviti. Zdravil se je z zagovarjanjem, ki je pa drugod že prišlo iz navade.

Gosposka zbornica je hotela pokazati, da ima svojo, neuporljivo voljo, da ima voditeljsko moč, in da se, če se ji zdi, postavi tudi v zvezo s socialno demokracijo. Obenem je pa hotela — saj en del je to naravnost nameraval — izpodmakniti stališče Stürgkhu. Gotovo je vse to znamenje življenja in moči; državni zbor se je izkazal kot živovoren organizem, ki mu manjka samo spretni rok; glede na sedanjost vlado se je pa jasno izpričalo, da velikih nalog, ki čakajo na nujno rešitev, ne bo izpeljala. Treba bo izpremembe in ta bo tudi prišla. Ali jo bo izpeljal Stürgkh, ali kdo drugi, tega danes nihče ne ve. O Stürgkhu tudi tega ne vemo, ali umeva razmere, kakršne so, ali ne; samo to mu brez ovinkov radi priznamo, da se politične smrti ne boji in da bo znal častno zatisniti ministrsko-predsedniške oči.

× × ×

Proračunski odsek.

Med poslanci kroži dovtip, da imamo tri vrste obstrukcije: višjo, srednjo in malo. Sedanja češka je mala, prav mala. Nekaj formalnih sitnosti — za pol ure — pa je vse pri kraju. Sedaj gre odsek svojo pot; poslanci govore, kakor vedno vsak o svojih težnjah; vladni zastopniki se dolgočasijo poleg; tovariši ne poslušajo, ker so vse te reči že slišali po večkrat; med ministri tudi ni posebnega zanimanja; samo Cenker, ki je še novinec, se drži govornikov in sprejema z vidnim zanimanjem njihove besede vase.

Vlada je hotela s provizorijem rešiti obenem še tudi bosanske železnice, s tem, da je v provizorij postavila že svoto, ki se ima zanje plačati prvo leto. Bilinski je dobil Poljake za to, ki so samo zahtevali, da se mora pridejati tudi prvi rok za lokalne železnice. Tako po domače pa vendar ni šla ta reč. Krščanski socialci, pa tudi naši zastopniki so se temu uprli. Treba bo še natančnega pogovora o bosenskih in tudi o lokalnih železnicah. Vlada se je morala udati in je vsled tega izpustila svoto za bosenske železnice. Stališče našega kluba je označil dr. Korošec.

× × ×

Kriza?

Dunaj, dne 14. jan. 1914.

Češki socialni demokrat Tusar je v torek zvečer v proračunskem odseku opisaval cilje agrarne in radikalne obstrukcije. Za parlamentarizacijo kabineta gre. Naprej bi moral § 14 za proračunski provizorij. Pri češko nemških pogajanjih bi se pokazalo, da tudi tu Stürgkh ne more nikamor naprej. Ko bi se zbornica iznova sešla koncem februarja, ali začetkom marca, bi zopet buknila obstrukcija, ki bi gotovo vrgla vlado in prinesla s seboj parlamentarizacijo, ker brez nje ni mogoča večina za bosenske železnice in za vojno predlogo. To potrjujejo tudi agrarci sami. Že včeraj smo rekli, da je njihova obstrukcija majhna. Danes so že splošno pripravljeni, da bodo poraženi jutri. V četrtek po zbornični seji pride do glasovanja v odseku. Deželni zbori se pomaknejo, kakor zdaj kaže, najmanj za en teden naprej, ker bo treba dati zbornici časa, da reši provizorij in morda še nekaj drugih reči.

Ta načrt ima pa drugod težave. Stürgkhova večina v odseku je zelo pičla in nikakor ni nemogoče, da ne dobi provizorija. Potem imamo izpremembo v vladi. Kriza se bliža.

Nezgodno zavarovanje rudarskih delavcev.

Gosposka zbornica se posvetuje o nezgodnem zavarovanju rudarskih delavcev, ki ga je poslanska zbornica že sklenila. Pomislek imajo, da bi se glede na sestavo odbora rudarske nezgodne zavarovalnice v socialno zavarovalni predlogi kaj ne izpremenilo. Zdaj so odbori za nezgodne zavarovalnice razdeljeni v tri dele: eno tretjino volijo delavci, drugo podjetniki, tretjo imenuje vlada. To načelo je sprejeto tudi v predlogi o nezgodnem zavarovanju rudarskih delavcev.

Socialno zavarovalni odsek je v prejšnji zbornici to načelo izpremenil tako, da bi dve tretjini volili podjetniki eno pa delavci, naj bi torej od vlade imenovani člani odpadli. Sedaj se je pa pododsek po daljših razpravah odločil za to, da ostane po starem. Gosposka zbornica je s tem zadovoljna in hoče imeti nekako zagotovilo, da se to ne predrugači. Zato je socialno zavarovalni odsek v torek po poročilu g. dr. Kreka pritrdil pododsekovemu sklepu in s tem odstranil oviro, ki je bila sedaj napoti uveljavljanju nezgodnega zavarovanja rudarskih delavcev.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Izvrstna predpustna zabava vsako leto je priznana predpustnica našega vlega tobačnega delavstva, ki se tudi letos to soboto vrši v veliki dvorani »Uniona«. Delavni aranžerji in aranžerke s svojo iznajdljivostjo hočejo tudi letos nuditi občinstvu nekaj originalnega, storiti hočejo vse, da bo že v prvih trenutkih zabave vladalo v dvorani splošno veselo razpoloženje. Sodeluje vojaška godba pešpolka št. 27. Vstopnina 1 K. Vsak, ki se je kedaj udeležil te zabave, gotovo zopet letos po-hiti prihodnjo soboto v »Union«, pričakovati je pa še mnogo novih gostov, ki imajo tako priliko prepričati se, kaj je res dobra, neprisiljena zabava.

Umrljivost v Ljubljani. V preteklem letu je v Ljubljani umrlo 1178 oseb, tedaj 32 manj kakor leta 1912 in 194 manj nego leta 1911. Od teh 1178 oseb jih je umrlo dobrih 58% v raznih hiralnicah, ubožnicah, sanatorijih in bolnicah, kamor zahajajo večinoma bolniki s kmetov. Izredno ugodne zdravstvene razmere preteklega leta pa imajo svoj vzrok tudi v tem, da je vsled hladnega poletja izostala sicer običajna umrljivost otrok v prvem letu.

Iz Ljubljanskega Mestni hranilnici je dolžna ljubljanska občina 5.891.002 K 97 vin.; vseh dolgov pa je imela ljubljanska občina 31. decembra 1913 kron 10 milijonov 110 tisoč 330 kron 43 vin. Vzorno gospodarstvo v primeri z malim mestom; kakršna je Ljubljana! Lintvarji in take podobne šale so nebroj stale, denarja pa ni bilo, zato so pa liberalci kakor kakšni baroni delali dolgove, ne da bi na to mislili, kako da jih vrnejo. Iz zagate naj jim bi pa zdaj opozicija pomagala?!

Iz S prizdavo južnega kolodvora v Ljubljani prično letošnje poletje.

Prezidava južnega kolodvora v Ljubljani in kamniška železnica. Kakor znano, dovolilo je finančno ministrstvo vzajemno z železniškim ministrstvom izdaten prispevek 1.300.000 kron za prezidavo južnega kolodvora v Ljubljani. — Poroča se nam, da se za letos dokončajo naprave tirov na južni in srednji strani, tako da bode mogoče spraviti vse vlake na južni kolodvor, tudi kamniški vlak. Za posamezne vlake bode služili kot popolnoma ločen dohod, takozvani »Inselperoni«, da se odstrani nevarnost za pasažirje. Visoke stavbe niso za sedaj projektirane. Umevno, da se še z delom ni moglo vsled zimskega časa pričeti, pač pa se bo delalo v poletju. — Le nekateri ljudje so tako naivni, da si pripravijo za uvoz vlakov na južni kolodvor predstavljajo, kakor bi se naredil prostor na kakem dvorišču za uvoz loj-

terskega voza. Naj bi vendar ti naivneži meščane s takimi trditvami ne nadlegovali! To je eminentno gospodarska akcija, in je ves Kamnik pri tem interesiran, naj bo liberalci ali klerikaleci in pri takem delu moramo vsi sodelovati. Ko bodo ta varstvena dela na južnem kolodvoru končana, takrat bode pričel kamniški vlak tudi voziti na južni kolodvor.

»Slovenski Narod« izdaja slovensko zemljo pruskim Nemcem. V »Slov. Narodu« dne 13. t. m. čitamo na strani 5: Graščine in kmetijstva tukaj in zunaj iščemo ob najhitrejši rešitvi v prodaj. Družba: Deutsche Grundstückes An- und Verkaufs-Compagnie m. b. H. Berlin S. W. 68. Zimmerstrasse. Südmarka ne nakupuje toliko slovenskih zemljišč, kolikor to žele Prusi, ki grade svoj nemški most do Adrije. Prusi v Berlinu hočejo zato sami nakup graščin in kmetij na Slovenskem vzeti v roko. »Slovenski Narod« jim pa dela v ta namen reklamo, ker nese. Nič se najnovejšemu narodnemu izdajalstvu »Slov. Naroda« ne čudimo, ker znamo, da koruptnejših ljudi pod solcem ni, kakor naši liberalci, na čelu jim »ponemčevalni« »Slov. Narod«, ki dela zdaj reklamo za to, da kupijo Prusi iz Berlina slovensko zemljo in naselijo na nje pruske junčke in pa pomernske protestante.

Gosposka zbornica in novi društveni zakon. Poslanska zbornica je novelo k društvenemu zakonu izročila gosposki zbornici že dne 28. decembra 1912. Politična komisija gosposke zbornice je o tem podala svoje poročilo dne 24. junija 1913. To poročilo je gosposka zbornica vzela v pretres 29. dec. 1913. Stvar se je zavlekla na ta način za celo leto, in namesto da bi se bil zakon razglasil že začetkom letošnjega leta, bomo po zaslugi gosposke zbornice čakali nanj do prihodnjega novega leta.

Strežniška šola v deželni bolnišnici. Kakor izvemo od merodajne strani, se bo v zvezi z deželno bolnišnico v kratkem otvorila strežniška šola. To bo drugi zavod te vrste v Avstriji. Prva strežniška šola se je ustanovila v Dunajski splošni bolnišnici ter se je pred kratkim posebno svečano izročila svojemu namenu. Nadalje ne take šole se bodo otvorile v vseh večjih bolnišnicah. Njih namen je, podati strežnicam popolno izobrazbo ter ob enem dvigniti strežniški poklic v gospodarskem in strokovnem oziru na višje stališče. Skrajni čas je, da se v tem pogledu kaj stori, kajti s splošnim napredovanjem zdravstvene vede se je strežba bolnikov takorekoč razvila v posebno stroko. Pri raznih prilikah se je pokazalo, da zdravnik nujno potrebuje skrbne roke strežničine, če naj je njegovo delovanje uspešno. Posebno velja to za strežbo ranjenec. Kako resno je zasnovana nova šola, se vidi iz tega, da bo trajala dve leti in da se deli na učno in praktično leto. Radi tega je upati, da bodo absolventinje te šole uživale ono spoštovanje, kakor ga že danes uživa nemška diakonisa in angleška »nurse«. Po končani izobrazbi se strežnicam odpirajo mnoga pota: ali se posvetijo službi v bolnišnicah in raznih humanitarnih zavodih ali pa privatni strežbi, strežbi dojenčev, otrok itd. Velja panoga javne socialne oskrbe, ki se naj uvede in izpopolni ravno s pomočjo te šole, je bolniška strežba na deželi. Kot občinske in distriktne strežnice bodo absolventinje te šole lahko posebno uspešno delovale, ne le pri strežbi bolnikov sploh, temveč osobito pri nastopanju nalezljivih bolezni in epidemij. Slednjic je z ustanovitvijo te šole omogočeno raznim sanatorijem, specialnim zdravilnim zavodom, kopališčem itd., da si dajo izobraziti strežnice v svoje namene. Ravno v te svrhe je bilo doslej težko dobiti popolnoma izučenih, na primerni socialni stopnji stoječih strežnic. Šola v Ljubljani bo pred vsem skrbela za potrebe kranjske dežele, vendar jo tudi lahko obiskujejo gojenke iz sosednjih slovenskih dežel. O notranji uredbi šole in nje ustroju bomo v kratkem poročali. Za danes naj le naglašamo, da se s tem našim ženskim kletom odpira nov važen poklic, ki ga drugi kulturni narodi že davno smatrajo kot enega najbolj častivrednih. Strežniško poslovanje zahteva potrebo izobrazbe in plemenito srce in v to ni nikdo tako zelo poklican, kakor ženski spol.

Svobodomiselne laži.

V Vodica se je godila preteklo leto sleparija, ki vrže žalostno sliko na kulturo našega veka. Več kot pol leta se je delala goljufija, ne da bi se poklicane oblasti zanjo sploh zmenile, jo vsaj skušale razkriti in pravočasno preprečiti.

Na koga pade krivda?

Naši liberalci najdejo hitro odgovor. Po sodbi teh bi bila naša duhovščina in stebri klerikalizma krivi, če bi n. pr. mačka s peči padla kot pravi pregovor. Kjer se sploh kaj zgodi, kar ni našim liberalcem po volji, tega so krivi klerikalci.

Za vodiško sleparijo pa dela »Narod« odgovorne posebej duhovnike, češ da je bila Ivanka le njih slepo orodje, da so duhovniki dobro vedeli, da se godi sleparija, da so jo pa podpirali, ščitili in delali zanjo reklamo.

Ali je naša duhovščina ali duhovščina sploh zakrivila vodiško sleparijo?

Pri odgovoru na to vprašanje se hočemo držati zgolj podatkov glavne razprave.

Na Reki je duhovščina kmalu spoznala Ivanka sleparijo. Spoznala so jo benediktinke, spoznali so jo kapucini; oboji so jo zapodili in niso hoteli imeti z njo nič opravka. Najbolj značilna je izpoved provincijala Bernarda. Po njegovih izpovedih so patri na Reki takoj spoznali, da Ivanka veri hudo škoduje, je niso hoteli niti izpovedati in so jo zapodili celo iz cerkve. Najbolj je delal proti njej pater Bernard. In »svetnica« Ivanka je radi tega klicala nanj jezo Boga, Madone in angela varuha.

Po izpovedi njene lastne sestre Jerovšek so jo benediktinke zapodile, ker se ni hotela podvreči predpisom in redu in »je imela preveč znanstev«.

Tako so se je znebile benediktinke in kapucini. Nato je šla v Marijin dom. Po izpovedi Arsenio so jo pa tudi od tu zapodili, ker je trosila povsod prepir in delala dolgove. Po izpovedi Jurce so zahtevali kapucinci, da naj jo izroče v norišnico.

Tako reška duhovščina. Edini p. Ciril ji je verjel, dokler ni poznal njenega življenja.

In na Kranjskem?

Kaplan Krische ji ni hotel verjeti, zato je šuntala proti njemu.

Dr. Valjavec, ravnatelj Salezijancev, si je resno prizadeval, da dožene resnico in tudi odkril sleparijo.

Domači župnik Žužek je odločno prepovedal Ivanka jemati denar od ljudi, ki so ji denar ponujali. Vsem tem času ni hotel sprejeti niti vinarja za maše; hotel je ljudem zabraniti, da bi Ivanka obiskovali; pa je bil naval tako velik in sila od ljudi tako huda — tudi iz ljubljanskih liberalnih krogov —, da se ni mogel ustaviti; postavil je le hlapce, ki so pazili, da ljudje niso podrli vrat.

Priča Ivana Skok je izpovedala, da ji je Ivanka predpisala 95 maš po 2 K, da reši dušo rankega moža iz vic. Ker je revna in nima denarja, je cel teden premišljevala, kaj bi naredila. Nato je šla vprašat šentvidskega župnika za svet. Ta ji je pa odgovoril, naj gre domov in mirno dela, Ivanka pa naj nič ne verjame. In Ivana Skok je poslušala ta svet, in se ni dala Ivanka zapeljati.

Posebno značilno je tudi to, da je Ivanka ljudem naročevala, naj izroče denar njej sami, češ da ga bo ona odrajtala duhovnom. Ljudje so ji res dali lepe svote; od vsega tega pa se je dognalo kljub skrbni sodni preiskavi in povpraševanju pri vseh onih cerkvah, ki jih je Ivanka navedla, da ni Ivanka oddala nikjer nobenega denarja razun Salezijancem na Rakovniku 5 kron.

Dalje je tudi jako značilno, kar se je tudi dognalo pri glavni razpravi, da je Ivanka ljudem govorila, da se ne sme vedeti, da ji dajo ljudje denar in da ona ljudem pove kaj iz drugega sveta, ker jo sicer duhovni kregajo. Vprito duhovnikov se tudi ni upala ničesar povedati ljudem o trpljenju duš na onem svetu niti sprejemati denarja. Vse to je delala za hrbotom duhovnikov.

In ljubljanski škof, na katerega se liberalci posebno spravljajo? On je zahteval preiskavo Ivanke. Dal jo je preiskati po zdravniku dr. Dolšaku in prof. dr. Ušeničniku. Oba sta izjavila, da je Ivanka histerična ali hudobna, da bi jo bilo treba oddati v bolnišnico. In »Slovenski Narod« se je spozabil tako daleč, da je ljubljanskega knezofka imenoval »propalico«!

Vse to so stvarne navedbe glavne razprave proti Ivanka. Iz njih je vsakemu razumnemu človeku razvidno, da je v tej zadevi reška in posebno naša duhovščina storila svojo dolžnost. Ona je ljudstvo poučila, naj Ivanka ne verjame, ona je Ivanka prepovedala jemati denar in občevariti z dušami na onem svetu. Ona ni hotela sprejemati niti denarja za maše, ki so ji ga ponujali ljudje, ki so Ivanka videli v njenem »troljenju«. Vodiški župnik Žužek, ki liberalci veliko blata nanj mečejo, ni hotel celo iz hranilnice izročiti neki ženski denarja, ki ga je hotela le-ta izročiti Ivanka.

In kljub temu se upajo liberalci trditi, da so duhovniki sleparili z Ivanka, da so z njo uganjali svojo obrt, da je bila Ivanka njih orodje.

Bili so ljudje osleparjeni. Po podatkih sednega akta pa le tisti, ki so preko duhovščine in proti njenemu nasvetu Ivanka verjeli.

Liberalci gredo tudi v tem predaleč, ker zahtevajo, da mora opravljati duhovščina posel policije in orožništva itd. Njena dolžnost je le ljudstvo poučiti, zasledovati in odkrivati hudodelstva pa je dolžnost oblasti, navedenih v kazensko-pravnem redu.

Liberalci sedaj o vodiški Johanci že cel teden pišejo na najnečuvnejše načine. Sodnija je vodiško Johanco obsodila kot sleparico — liberalci pa sleparici vsako besedo, ki jo je nalagala o duhovnikih in škofu, da bi se izmazala. verjamejo. Sleparici liberalci verjamejo, kar je rekla, da jo je sleparije naučila neka že umrla nuna, da ji je neki spovednik rekel, naj sleparijo nadaljuje, da je škofa v birmi v Smedniku zastoj prosila, naj se stvar ustavi. To je značilno zanje. Upijejo, da celo berlinski listi o vodiški Johanci pišejo. Liberalci so bili tisti, ki so na tako nečuten način šli grdit naš narod celo v berlinske liste! O vodiški Johanci so polni liberalni listi — o neredu na ljubljanskem magistratu, ki bo odprl žile ljubljanskim davkoplačevalcem, pa molče. Ali se ne vidi tu namen, zakaj liberalci pišejo o Johanci.

Popolnoma se o »uspehih«, ki ga bo imela ta zadeva za liberalce strinjamo z »Gorenjcem«, ki pravi: »Močne vernike, ki preveč hrepene po čudežih, bode napravila bolj previdne in ob pravem času odločne, nevernike pa, ki hočejo s pomočjo Johance podreti vero v čudeže in ki pravijo, da jim je sam hudič ob zadnjih volitvah poslal dve ženski na pomoč, bode pokazala v pravi luči. Pred sodnijo je bilo dokazano, da so liberalni časniki lagali, ko so prej trdili, da je duhovščina zato pomagala Johanci slepariti, da je dobivala od nje denar, in da je Johanca zato bivala v župnišču. Vodiški župnik ni dobil od Johance niti vinarja. Johanca je bila obsojena, ker si je na nepošten način prisvojila nekaj denarja. Kdaj bodo pa obsojeni tisti še večji sleparji, ki so na peklenko zloben način kradli dobro ime škofu in duhovščini ne samo po domačih, ampak tudi po tujih listih«.

Vodiška Johanca in liberalci spadajo skupaj! Oboji imajo iste namene — metati ljudstvo peska v oči in ga oslepariti. Johanca ostane — liberalna patrona za sleparjenje ljudstva, njen tron je pa v uredništvih liberalnih listov.

Med brati in sestrami.

— **Slovenci na Dunaju.** Slovenska služba božja se vrši v cerkvi sv. Antona, XV. Pouthougasse 16. 11. januarja, 8. februarja, 8. marca ob 1/3 pop. — X redni občni zbor slov. kat. izobraževalnega društva »Straže« na Dunaju se vrši v nedeljo 11. januarja 1914 v društvenih prostorih (VI. Webgasse 17). Po končanem dnevnem redu prosta zabava. Vstopnina prosta. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Desetletnico proslavimo slovesno tretjo nedeljo v februarju (15.) v lokalu »Zur Weintraube« V. Schloßgasse 5. —

— **Ponesrečenih rudarjev v Vremah** še niso našli. Iz Vrem nam pišejo: Rudniška nesreča nas še vedno vznemirja. Dela se noč in dan. Ukaz se glasi: devet trupel ponesrečenec mora ven. Toda kdaj? Pravijo, da do trupel še šest tednov ne pridejo.

— **Naši shodi.** Preteklo nedeljo dne 11. januarja so se na Spod. Štajerskem vršili sledeči shodi: V Rušah pri Mariboru sta na shodu K. Z. in J. S. Z. govorila poslanec Pišek in urednik Žebot. — V Dolu pri Hrašniku se je ustanovila Dekliška zveza. Govoril je dr. Hohnjec. — V Rajhenburgu je zborovalo tamošnje Izobraževalno društvo.

— **Naše prireditve na Štajerskem.** Dne 18. t. m. popoldne priredi Bralno društvo v Št. Ilju v Slov. goricah pri Celcerju tombolo v korist ubogih slovenskih šolarjev.

— **Naše prireditve na Spodnjem Štajerskem.** V Ormožu bo v nedeljo dne 18. jan. po rani službi božji mladeniški zborovanje. Govori urednik Žebot. — V Št. Ilju v Slov. goricah se priredi 18. jan. po večernicah pri Celcerju tombola v korist ubogim otrokom slovenske šole. Prireditelj Bralno društvo. — Dne 18. jan. po večernicah bo ustanovitev Dekliške in Mladeniške zveze v Galiciji pri Zalcu. Govori dr. Hohnjec.

— **Socialni tečaji na Štajerskem.** S tečajem v Velenju, kateri se je vršil v sredo, dne 7. jan., in na katerem sta predavala dr. Korošec in nadrevizor Pušenjak, se je otvorila vrsta letošnjih socialnih tečajev. V krajih, kjer se želijo taki potrebni tečaji, naj blegovolijo zaupniki potrebno ukreniti, in nemudoma naznaniiti Slov. kršč. soc. zvezi v Mariboru, da določi čas in govornike. Za lokale in udeležbo naj povsod poskrbijo zaupniki.

— **Slovensko obrtno nadaljevalno šolstvo in štajerski deželni odbor.** Dež. odbor je zopet odklonil prošnjo za podporo obrtno nadaljevalne šole v Sevnici ob Savi in trgovskega tečaja v Zalcu, desiravno je deželni odbornik dr. Verstovšek zopet odločno protestiral proti odklonitvi. Poslanec dr. Verstovšek se sedaj pogaja v imenu Slov. kmečke zveze z vlado, da se to subvencijsko vprašanje ugodno reši.

— **Pole—Pollak.** Pollak, ki se sedaj nahaja v zaporih ljubenskega okrožnega sodišča, taji doslej vsako krivdo na roparskem umoru trgovca z živino Schwarza. Pravi, da ne pozna nobenega Polca in tudi Schwarza ni poznal; tudi zanika, da bi se bil začasa Schwarzevega umora nahajal na Zg. Štajerskem. Drugače se pa njegova zunanost popolnoma ujema s popisom, ki ga imajo o njem oblasti. Preiskavo vodi državni pravdnik pl. Selliers in se mora stvar o Pollakovi identiteti v kratkem pojasniti.

— **Pri strašni božični katastrofi v Calumetu** v Ameriki je našlo žalostno smrt tudi več Slovencev in Slovenk oziroma njihovih otrok. V gneči so našli grozno smrt sledeči ljudje naše narodnosti: Butala Jožef, Katarina Gregorič, Kristijan Klarič, Lustig Jakob, John Lavrič, Rahel Lesar, dekletce Lesar, Agata Mihelčič, Anton Kapš, dekletce Kapš, Frances Stavdohar, Mamie Smuk, Nick Sviković, Mrs. Krumič.

— **Iz Clevelanda, države Ohio** nam pišejo: Slovenski rojaki, sedaj so tu pri nas bolj slabi časi. Dela se samo nekaj dni v tednu, delavcev je polno na cesti brez dela in tovarnarji jih še vedno odpuščajo, ker nimajo naročil. Ostanite torej za nekaj časa doma, se ne boste kesali. Kadar se bo na boljše obrnilo, vam bomo že po Domoljubu sporočili.

— **Ne hodite v Ameriko.** Newyorški slovenski dnevnik »Glas Naroda« piše iz Clevelanda: V našem mestu se opaža dan za dnem večja brezposelnost, vse večje tovarne odpuščajo delavce kar na debelo, ostali pa delajo po dva ali tri dni v tednu. Rojakom ne svetujemo hoditi v Cleveland iskat dela, dokler se razmere ne zboljšajo. V vseh ameriških mestih so občinska prenočišča prenapolnjena. Pričakovati je, da se bo položaj v kratkem še poslabšal.

— **Deželna zveza društev za varstvo deklet na kolodvorih in v pristaniščih** se je te dni ustanovila v Budimpešti. Zveza je v vseh večjih in mnogih manjših mestih na Ogrskem organizirala kolodvorsko in pristaniško stražo, ki bo sprejemala doputovalce, službe ali dela iščeče ženske in jih spremlja v društvene prostore, kjer bodo brezplačno dobile stanovanje in hrano in se jim bo preskrbela poštna služba. Zvezi so pristopila društva: Deželna zveza katoških gospodinj, Ogrsko društvo proti trgovini z dekleti, zveza v pridobitnih poklicih zaposlenih žensk in dobrodelno društvo »Tabitha«. Za predsednika novi organizaciji je bil izvoljen ministrski predsednik grof Štefan Tisza, v odbor pa več visokih gospod.

— **Smrt v tujini.** Iz Steeltona Pa v Ameriki poročajo: Mihael Mihelčič, doma iz Drašič na Belokranjskem je šel dne 22. decembra kupovat božična darila. Vračal se je po progi železnice, ko mu prihitel nasproti lokomotiva in ga raztrga. — Umrli je v Frontenacu Kan. 32 let stari Albert Logar iz Knežaka. Bil je komaj šest mesecev poročen. — V Lloyd Pa je umrla gospa Ana Guzelj roj. Rozina, stara 24 let.

— **Zvesta služkinja.** Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je dobila Terezija Oven v Grižah, občina Št. Vid pri Zatični.

— **Tri otroke umorila.** 18letno slaboumno Marijo Krčevo iz Kokre so pretečeni petek oddali deželnemu sodišču v Ljubljani. Sumijo jo, da je umorila tri otroke. Novorojenčke je baje zakopala. Na sled so jej prišli šele zadnji čas. Umore je izvršila zadnja tri leta.

— **V stavki se nahaja** okoli 13.000 tiskarskih pomočnikov. Ker je vseh organiziranih tiskarjev v Avstriji približno 16 tisoč, dokazujejo ti številki, da so se pretiranim zahtevam tiskarskih pomočnikov upre razun socialnodemokratskih in par drugih brezpomembnih tiskarn, skoro vse avstrijske tiskarne. Spočetka tarifnega boja je bilo le kakih deset tisoč stavkujočih, a ko so nekatere tiskarne, ki so pomočniškim zahtevam že ugodile, uvidele, da se bodo morale pod težo tolikega bremena prejalisle zgruditi, preklicale so svoje podpise na novem tarifu ter tako pomnožile stavkujoe še za kakih 3000 oseb.

— **40.000 K** podpore je nakazala hrvatska vlada za one Hrvate v Ameriki, ki bi se radi vrnili.

— **Oljarna v Zidanem mostu pogorela.** V četrtek ob 4. uri popoldne je v oljarni tvrdke Jožef Wertheimer v Zidanem mostu nastal ogenj, ki se je zaradi nakopičenih zelo gorljivih snovi takoj neomejeno razširil po celi zgradbi. Med požarom je bilo slišati več eksplozij in se še ne ve, če ni bilo tudi človeških žrtev. Ob pol 7. uri zvečer je iz Celja prihitela na pomoč požarna

bramba, ki pa ni imela več kaj rešiti ker je bila medtem tovarna že zgorela. Orožniki so vzdrževali red. Škoda je velika, a je domalega pokrita z zavarovalnino. Hud udarec je pa to za delavce, ki bodo v najhujšem času, ko nikjer ni nobenega zaslužka, ostali brez dela.

— **Dopolnilna deželnozborna volitev na Notranjskem.** Dne 6. jan. se je zbralo v Št. Petru na Krasu nad 200 zaupnikov S. L. S. iz sodnih okrajev Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče, Lož, Cerkljica, Logatec. Zaupniki so soglasno sklenili, da bodi kandidat S. L. S. pri dopolnilni deželnozborni volitvi v zgoraj omenjenih okrajih državni poslanec Jožef Gostinčar v Ljubljani. Izvršilni odbor S. L. S. je temu sklepu notranjskih zaupnikov soglasno pritrdil.

— **Propad soc. demokratične steklarne.** V Choisy-le-Roi pri Parizu so soc. demokratični delavci zgradili steklararno, ki je imela po svoji legi in prometnih zvezah najboljše pogoje za obstanek in napredek. Toda rdeči upravitelji tovarne so si bili z delavci od prvega dne dalje v laseh. Nobene želje ni moglo delavstvo izlepa doseči ter je zato nešteto krat strajkalo. Sodrugi upravitelji so se posluževali nasproti svojemu delavstvu najhujših sredstev in nasičev, tako da je končno delavstvo začelo vračati milo za drago in poseglo za sabotažo. V tovarni je bil vedno pravi sodni dan in kljub trikratni državni subvenciji po 170.000 frankov in obilnim naročilom je podjetje drvelo in propad. Nazadnje je bilo zaposlenih samo še 30 delavcev; ko se je pa v minolem oktobru podrla steklarska peč, so tovarno zaprli in napovedali konkurz. Tovarna je drugače izvrstno opremljena in upeljana in bo naredil izvrstno kupčijo, kdor jo bo kupil. Saj ni dvoma, da bo zaseben podjetnik ali družba drugače vedela varovati svoje koristi, nego so to znali rdeči upravitelji in bo tovarna pod tako upravo sijajno napredovala. — Tako je poročevalcu nekega radikalno-socialističnega lista (L'Action) izjavil eden steklarskih delavcev, ki je bil obenem delničar. Nič veliko boljše menda ne stoji delavska (soc. demokratična) steklarna v Albiju. Soc. demokratični nauki so pač lepi v teoriji, v praksi se pa nikdar in nikjer ne obnesejo. —

— **Iz Tržiča.** Na Ljubelju vlada ob nedeljah zelo živahno življenje. Vse polno sankcev prihaja, nekaj jih je bilo tudi iz Ljubljane. Največ jih je pa na koroški strani. Sneg bo tekoči teden popolnoma razmetan in potem bo prosta pot na obe strani. — Velika nesreča bi se bila kmalu pripetila pretečeni ponedeljek zvečer. Globčnikov konj se je splasil in vrget z voza tri osebe. Nevarno se je pobila v glavo natakarica Služgove gostilne. Takoj došli zdravnik dr. Kaisersberger ji je izpral rano in obvezal.

— **Iz Tržiča.** Z novim letom je nastopil službo okrožnega zdravnika g. dr. Kaisersberger, ki stanuje nasproti cerkvi sv. Andreja. — Eden izmed jetnikov je nevarno ranil tukajšnega ječarja g. Gantarja. Za svoje delo bo moral precej dolgo ričet jesti. — Pri pogrebu g. Kocijančiča je spodrsnilo na neki od otrok napravljeni drsalnici gospej Kramaršek in si je precej občutno poškodovala roko. Zato je bil zelo umesten oklic tržnega županstva, ki prepoveduje drsanje in sankanje po javnih cestah in ulicah.

— **Idrija.** V nedeljo se vrši občni zbor Stokovne Zveze rudarjev v Idriji ob 4 uri popoldan. Udeležite se ga člani polnoštevilni Odbor.

— **Umrli misijonarji.** Leta 1912 je umrlo na vsem svetu 197 katoliških misijonarjev, med temi 12 škofov. Dva umrlih škofov sta bila po rodu Italijana, ostali so bili Francozi; sploh je bilo med umrlimi misijonarji 91 Francozov. Med Slovani je bil en Poljak.

— **Razmere v budimpeštanskih bolnišnicah.** Budimpeštanski župan Barczy je iz štedljivosti zmanjšal hrano v bolnišnicah, in sicer vsem: bolnikom kakor tudi zdravnikom in strežnemu osebju. Zdravnikom je vzel popoldne drugo mesno jed, usmiljenim sestram popoldansko kavo in drugemu strežnemu osebju del dosedanje hrane. Bolniki so te dni svojim obiskovalcem s solzami tožili, kako stradajo; zdravniki v bolnišnicah so slabše plačani nego zidarji pomočniki; uboge usmiljene sestre so pa itak večinoma popolnoma izhirane. Trpinom bolnikom, požrtvovalnim zdravnikom in izmučenim usmiljenim sestram in strežnicam so torej odtrgali od ust, zato da bodo prištedili nekaj tisočakov, in to v mestu, kjer se goji v mestni hiši in raznih kulturnih mestnih zavodih nezaslišano razkošje. Mažarska prestolnica se s tem činom res lahko ponaša pred celo Evropo. Sicer pa v bolnišnicah nevarno vre ter so vsi zdravniki na strani svojih izkoriščanih tovarišev v bolnišnicah.

— **Nezaslišana draginja živil v Alaski.** Američanka Harriet Labadie poroča v

nekem newyorškem časopisu o življenjskih razmerah v Alaski. Pravi, da vlada po vsej Alaski silna draginja živil. Sama je plačala za eno jajce 2 K, za eno oranžo 85 vin., za eno majhno govejo pečenko 20 kron, za en pečen krompir 2 K. Ta draginja je pa razumljiva, ker se mora vsa hrana pripeljati od daleč, in sicer poleti na ladjah; pozimi, ko zamrzne morje, je mogoče kako stvar dobiti le s sanmi, ki jih vlečejo psi. Toda kako potovanje je tako nevarno, da se ga le malokdo loti; mnogo takih karavan je že zmrznilo. Gospa Labadie piše, da na vsej Alaski ni niti ene krave, komaj par kokoši, ki komaj poletje prežive, pozimi pa celo v zakurjenih prostorih poginejo. Edina zelenjava na Alaski je solata in paradižnik, ki ju guverner goji v svojem rastlinjaku.

Izstopi iz protestantske cerkve se v Berlinu silno množe. Na uradnem sodišču Berlin-Weding so samo 29. t. m. rešili 1300 tozadevnih izjav.

Po peldesetih letih pomiloščen ropar. Par dni pred minolim Božičem je italijanski kralj Viktor Em. pomiloštil glasovitega sicilij. roparja in morilca Casaleja, ki je 50 let presedel v ječi. Casale je zapustil kaznilnico kot 73leten starček, toda svez in krepak. Mož je nenavadno visoke rasti in se še vedno drži ravno kakor sveča; sploh si je ob rednem življenju v kaznilnici ohranil moč in zdravje, tako da se zdi mlajši nego je v resnici. S prihranki si je kupil fino moderno obleko. V svoji mladosti si je Casale pridobil pridevek »Galantni ropar«. Na svojih roparskih pohodih in napadih se namreč nikdar ni dotaknil nobene ženske in je marsikdaj raje opustil kako »podjetje«, če je bila nevarnost, da bi pri tem postala žrtev tudi kaka ženska. Toliko trši in krutejši je bil pa nasproti moškim; na vesti ima nešteto umorov. Ko je bil pomiloščen, so ga vprašali, kaj misli začeti, ko pride na svobodo; odgovoril je, da bo poizkusil živeti kot dinar, da si pa od tega ne obeta posebnega uspeha. Baje ga je sedaj že povabilo k sodelovanju neko kinematografsko podjetje.

Denar za palačo »Arbeiterzeitunge« na Dunaju so dale po večini različne strokovne organizacije. Na palači so, kakor poroča »Wiener Montagsjournal«, zemljeknjižno zavarovane naslednje terjatve: Dunajska centralna hranilnica 400.000 K, nižjeavstrijska eskomptna družba 100.000 kron, Unija avstr. tekstilnih delavcev 50 tisoč kron, J. Tomschik (železničarska organizacija) 50.000 K, zveza kemičnih delavcev 20.000 K, Franc Reifmüller (za tiskarsko organizacijo) 100.000 K, kamenotiskarska organizacija 100.000 K, Unija tekstilnih delavcev 50.000 K, avstr. zveza kovinarjev 30.000 K, Jožef Tomschik (železničarska organizacija) 50.000 K, pekarska delavska zveza 25.000 kron, Emmy Freundlich (žena bivšega soc. dem. voditelja, ki sedaj »deluje« v Albaniji) 142.500 kron; skupaj 1.217.000 K. Tako visoko s terjatvami obtežena ni nobena hiša na Dunaju in so razne prve vse druge hipoteke jako dvomljive, kar se tiče varnosti; zlasti velja to o stotisočkronski terjatvi tiskarske organizacije, ki se nahaja na šestem mestu. Kar se tiče 100.000 K nižjeavstrijske eskomptne družbe, je to najbrže v zvezi z blagodejnim mirom, ki ga zadnji čas od gotove strani uživa podpredsednik Kestranek. Tako piše gori navedeni list.

Rdeča mrtva roka.

Nemški bančni uradniki, katerim se v nasprotju z velikimi zaslugi njihovih zavodov večinoma jako slabo godi, so se v Berlinu organizirali. K organizaciji je pristopil tudi en uradnik »Nemške banke«, ki je bil pa radi tega takoj iz službe odpuščen. Zanj so se nato zavzela soc. demokratična rudarska društva, ki so »Nemški banki« zagrozila s pretrganjem poslovnih zvez, ako ne prizna koalicijske pravice. Banka je to zahtevo odbila, nakar so rudarska društva potegnili iz banke ves svoj denar t. j. krog 22 milijonov mark.

Ta dogodek je vzbudil v bančnih krogih veliko pozornost, ker se je pred njimi naenkrat pojavila nova kapitalistična sila, ki ji v boju ne manjka energije in brezobzirnosti. S tem pojavom se bavi berlinski »Lokal Anzeiger« v posebnem članku pod naslovom: »Nova mrtva roka«. List izvaža: Dogodki zadnjih tednov uče, da je upravičen strah, da bi utegnili soc. demokracija v ne preoddaljenem času nastopiti s prizadevanji, ki naj bi razširila njeno politično moč, opirajoča se pri tem na dvigajočo se denarno silo svojih somišljenikov. Kapitali četrttega stanu znašajo že danes več milijard in sicer premoženje prostih rudarskih društev 80 do 100 milijonov, delavska konsumna društva delajo z 200 milijoni in k temu pridejo še ogromne svote, ki jih delavski sloji nalagajo v javnih in zasebnih zavarovalnicah. Premoženje javnih socialno-zavarovalnih zavodov znaša že skoro tri milijarde mark, in od tega so spravili skupaj delavci sami 45%.

Nato primerja člankar staro in novo »mrtvo roko«. Med njima je velika gospodarska razlika že z ozirom na postanek

pa tudi z ozirom na uporabo. Premoženja stare mrtve roke, ki jih vidimo zbrana predvsem v cerkvah in samostanih, — izvirajo domala iz minolih gospodarskih dob; njihova uporaba prihaja v korist le deloma omejenim ljudskim slojem. Nova mrtva roka pa se hrani iz nešteti majhnih gospodarstev današnjih dni. Ta gospodarstva si morajo radi teh donoskov in prihrankov pritrgovati od svojih vsakdanjih potrebščin. To pritrgovanje se čuti na široko, in sicer predvsem v zmanjšanjem povpraševanju po poljedelskih, trgovskih, industrijskih in obrtnih proizvodih; oviran je posredno ves gospodarski razvoj. Cele milijarde so za dolgo let odtegnjene pridobitnemu in dividendnemu trgu in se nalagajo v obliki hipotek v mestnih in državnih, kakor tudi zemljiških in stavbinjskih podjetjih. To je v današnjih razmerah z gospodarskega stališča preje koristno nego škodljivo. Toda s političnega stališča je stvar drugačna in bo moral politik in narodni gospodar v bodoče računati z novo silo — z delavcem kot volivcem in kapitalistom. Vendar pa tudi s tega stališča stvar ni tako grozeča, kakor bi kdo mislil, saj je gotovo, da bo delavcu ravno njegovo trajno gospodarsko napredovanje moralo odpreti oči, da bo sprevidel zmotnost stare Marxove teorije o vedno večjem obubožanju širokih slojev ter se bo dosledno tudi sprijaznil s sedanjim državnim in družabnim redom, ki mu donša vedno več koristi.

Novi graški župani.

Gradec. 8. t. m. je bil v seji graškega občinskega sveta s 16. socialnodemokratskimi in s 15. uradniškimi glasovi izvoljen za prvega podžupana dr. Bercht, za drugega podžupana pa soc. demokrat Alojzij Ausobsky. Župan dr. Fleischhacker je napovedal, da potrebuje graška občina drž. podporo, da se bo moralo posojilo najeti, da se mora izpopolniti klavnica, zgraditi nova domobranska vojašnica, skrbeti za brezposelne, graditi mala stanovanja in da se mora izpremeniti sedanji občinski in volilni red.

Burna volitev obeh podžupanov.

Župan nato uvede volitev dveh podžupanov. Sledi dveurna ostra razprava. V imenu obrtnikov protestira Krebs, v imenu hišnih posestnikov pa Schreckenthal proti izvolitvi socialnega demokrata za drugega podžupana. Odgovarjajo jim govorniki uradniških in soc. dem. obč. svetnikov. Pri volitvi prvega podžupana je bilo oddanih 31 glasovnic, 17 je bilo praznih. Izvoljen je dr. Bercht. Sledi zopet daljša razprava, predno se oddajo glasovnice za drugega podžupana. Oddanih je bilo 48 glasovnic, 31 jih je dobil soc. demokrat Ausobsky, ki je izvoljen, protikandidat, dosedanji podžupan Habisch je dobil le 15 glasov. Wellisch, Brandl, Schrottner in še nekateri obč. svetniki prično zvižgati na piščalke, da protestirajo. Hrup se pa kmalu poleže in Ausobsky zasede mesto drugega podžupana.

Okno v svet.

NA BALKANU.

Na Balkanu so komaj obrisali sablje od prelite krvi in skoro utegne nova vojska izbruhniti. Na Turškem je postal vojni minister Enver beg. Mož je jako podjeten in bi rad Turčiji na nope pomagal. Bil se je že z Italijani v Tripolisu, strmoglavil staroturško vladu v Carigradu in sedaj se najbrže pripravlja na novo vojsko z Grki. Poslal je vse stare turške generale, 300 po številu, med njimi branitelja Odrina Šukri pašo v pokoj in nastavlil sveže moči. Kupuje tudi vojne ladje. Turki in Grki se namreč prepirajo zaradi nekih otokov v Egejskem morju. Če bo prišlo do vojske, bodo pomagali Grkom Srbi. Pa tudi Bulgari se nekaj pripravljajo, da popravijo in dobe kar so v zadnji vojski proti Srbom, Grkom in Turkom izgubili.

Čehi in Nemci.

Čehi in Nemci na Češkem še sedaj niso sklenili sprave Bog ve, kolikokrat so že imeli razne konference in pogajanja, a do sprave še ni prišlo. Deželna uprava je vsa v neredu, dežela leze v vedno večje dolgove, deželni zbor že počiva več let. Sedaj bo avstrijski ministrski predsednik zopet poskusil s spravo. Povabil je vse nemške in češke stranke s Češkega na Dunaj in začel z njimi pogajanja. Pogajati se bodo začeli sredi januarja.

Proti Avstriji.

Ruski listi so objavili te dni vojaško pogodbo, ki sta jo baje sklenili Rumunija in Srbija proti Avstriji. Če bi hoteli Rumuni vzeti Avstriji zemljo, na kateri Rumuni prebivajo, bi jim morali pri tem Srbi pomagati. Če bi pa Srbi hoteli imeti kraje v Avstriji, kjer Srbi in Hrvatje prebivajo, bi jim

pa morali priti Rumuni na pomoč. Kakor vidimo, Avstrija nima veliko prijateljev, vsak preži na nas, kje bi kaj vzeli. Če ne bomo Avstrijci res skupaj držali in ne bo vlada gledala na to, da bo vsakemu narodu enake pravice rezala, nas bodo res drugi pozobali.

Avstrijska zbornica.

Poslanska zbornica sedaj počiva. Poslanska in gosposka zbornica sta si nekaj v laseh. Poslanska zbornica je sklenila, da se poviša davek na osebo dohodnino šele od 10.000 dohodkov dalje, gosposka zbornica pa je sklenila, da se poviša osebna dohodnina že od dohodkov 1.200 kron naprej. Zato ker ne moreta priti skupaj, sta izvolili poslanska in gosposka zbornica vsaka po 26 članov, ki naj se med seboj dogovarjajo in to vprašanje rešijo. Upati je, da zmagajo poslanci in gosposdom iz gosposke zbornice povedo, da človek s 1.200 K dohodki na leto plača že dosti davka in ne more še večjih davčnih bremen nase prevzeti.

Albanci se prepirajo.

Evropske velevalsti so Albancem ustanovile lastno državo in jim postavile tudi kneza, nekega protestanta knežje rodbine Wied. Albanci pa s tem niso zadovoljni. Vsi mohamedanski poglavarji v Albaniji so prišli skupaj in so proglasili za kneza nekega turškega generala Izet pašo v Carigradu. Iz Carigrada se je tudi odpejalo 200 turških vojakov in 6 častnikov preoblečenih v Albanijo, da tam Izet paši tla pripravijo. Ko so pa prišli v Valono, so jih izvovali orožniki in jim niso pustili z ladje. Avstrijski parnik »Meran«, ki jih je vozil, jih je sedaj pripeljal v Trst, odkoder jih bodo poslali nazaj v Carigrad. V Albaniji se pa sedaj koljejo med seboj privrženci Izet paše na čelu z Essad pašo in pa pristaši albanske vlade Kemal bega. Da bo zmešnjava še večja, sta se uprla tudi rodova Miriditov in Malisorov, ki zahtevata lastnega kneza. Tako Evropa obrača, Albancem pa obrne. Knez Wied pa čaka, da mu dajo velevalsti 30 milijonov kron, drugače pravi, da ne gre v Albanijo.

Lokalne železnice.

Vlada je predložila predlogo lokalnih železnic za 94 prog, ki bodo zahtevale 287.424.200 kron od države. Hrvatsko-slovenski klub je nezadovoljen, ker se sorazmerno predloga veliko premalo ozira na železniške potrebe našega ozemlja zlasti na Kranjskem, kjer je v predlogi le proga Domžale — Blagovica, 176 km dolga, ki je zanjo voljna dati država dva milijona 600.000 K in od proge Polzela — Braslovce — Motnik (18 km) drž. izdatek 2.240.000 K, mali kos od štajerske meje do Motnika. Po številu prebivalstva bi moralo po pravični razdelitvi priti na Kranjsko od omejenih svote malo manj, nego 5 milijonov; pride pa komaj tri.

Za progo Polzela — Motnik zahteva predloga, naj prispeva dežela ali vdeleženci (občine, posamezniki) 280.000 K; za progo Domžale — Blagovica pa prispevek 240.000 K.

Za Dalmacijo so določene te-le proge: Kaštel Sućurac — Trogir, ki bo vezala staroslavni Trogir s Splitom (165 kilometrov, državni prispevek celo gradbeno svoto tri milijone); Zadar — Benkovac (34 kilometrov, država 3.640.000; dežela 60.000; udeleženci 100.000 K.)

Za Primorje:

Sv. Lucija — Tolmin (57 km; država nosi vse stroške 3 milijone kron). Sežana — Opčina (61 km; država 100.000 K, dežela in udeleženci 550.000 K); Opčina — Herpelje (174 km, država vseh 23.500.000 kron). — Laški del dobi še več: Gorica — Červinjan (342 km, država 8.840.000 K; udeleženci in dežela 1.000.000 K). Ronchi — Tržič (Monfalcone) (62 km; država 738 tisoč kron, udeleženci 82.000 K).

Koroško:

Celovec — Velikovec (34 km, država 4.344.000 K, dežela in udeleženci 1.086.000 kron). Smohor — Koče (31 km, država 3.850.000 K, dežela 200.000 K, udeleženci 50.000 K). Pusarnitz — Obervellach ali pa vsaj Kolbnitz — Obervellach (20 km, država 2.760.000 K, dežela in udeleženci 240 tisoč kron); ta ozkotirna proga bi šla po dolini (Mölltal), ker jo je turska železnica ki gre 350 m nad njo zelo oškodovala.

Slovenski štajar

dobi poleg že imenovane proge Polzela — Motnik samo še Ljutomer — Ormož (208 km, država 1.040.000 K, dežela 250.000 K, prioriteten obligacij za 1.025.000 K).

Deloma zadene na koncu ob slovensko ozemlje Feldbach — Radgona (371 km, država 2.000.000 K, dežela 800.000 K, prioriteten obligacij za 995.000 K).

KRAVALI V OGRSKI ZBORNICI.

Budimpešta. Začetkom današnje seje je predsednik grajal ministrskega predsednika grofa Tisza, ker je včeraj dejal, da je opozicija »kup desperadnih klativitezov«. Opozicija: »Zakaj ga ne izključite od seje?« Tisza zahteva besedo, predsednik mu je pa ne da. Opozicija moti nato poročevalca. Predsednik izključi poslanca Zlinskega od 45 sej, Justha, Karolyja in še druge tri poslance pa od 15 sej. Vsled tega nastane velik šum. Opozicija kliče predsednika: »Vi ste znan slepar! Vi ste potvarjali listine! Podlost!« Nato govori grof Andrássy. Po govoru grofa Andrássyja je napravil grof Tisza nekaj opazk, nakar je nastal velikanski hrup. Vsled velikanskega hrupa je moral predsednik sejo prekiniti. Ko je bila seja otvorjena, ni nekaj izključenih poslancev med njimi grof Karoly, hotel zapustiti zbornice. Predsednik je odredil, da jih je parlamentarna straža siloma odvedla.

TISZA V ZAGREBU.

Zagreb. Grof Tisza pride v soboto popoldne v Zagreb in obišče zvečer gledališče. V nedeljo bo njemu na čast obed v banski palači. Ta dan priredi socialno demokratična stranka shod z dnevnim redom: Grof Tisza in splošna volilna pravica. V nedeljo ponoči se Tisza odpelje.

NOV KONFLIKT MED AVSTRIJO IN SRBIJO.

Belgrad. Srbska vlada se namerava pri avstrijski pritožiti, ker je avstrijski konzul v Prizrenu proti nadzorovanju odtotne katoliške šole od strani srbskega šolskega nadzornika protestiral, češ, da Srbija za to nima pravice.

RUSIJA PROTI ČRNIgori.

London. Rusija je odrekla Črnigori dozdaj običajno letno podporo 1 milijon fr. za armado in je zaprla tudi rusko deklško šolo na Cetinju.

RUSKE PRIPRAVE.

Carigrad. Zbiranje ruskih čet ob kavkaški meji se z mrzlično naglico nadaljuje.

STAVKA V JUŽNI AFRIKI.

Johannesburg. Strokovne organizacije so se izrekle za splošno stavko. Ves promet je ustavljen. Proglašeno je obsedno stanje.

VLOM V BEROLINU.

(Nad 50.000 M vrednosti vlomilci ukradli.)

Berolin. Vlomljeno je bilo v tukajšnjo prodajalnico urarja Gilberga. Vlomilci so odnesli blaga v vrednosti nad 50.000 mark.

STARŠI PRODALI LASTNEGA OTROKA.

Barcelona. V Valenciji so zaprli zakonska Martinez, ki sta svojega devetletnega otroka prodala Amerikancu Paulinu.

RUSKI KNEZ RADI GOLJUFLJE OBSOJEN.

Petrograd. Okrajno sodišče v Petrikovu je obsodilo kneza Sergija Urusova, štabnega kapitana Saleskega in nekega Lavrona, da izgube urade in predprave in da bodo osem mesev zaprti, ker so nabirali z Rdeči križ in v Lodzu in v Sošnovicu ogoljufali za več tisoč rubljev. Knez Urusov ni prišel k razpravi, ker je pobežnil v inozemstvo.

Natančneje paziti

na to pri nakupu
tovarniško pravega
znamko : Franckovega :
kavin preizkušenega
mlinček kavinega pridatka!

V zalogi v vseh trgovinah s špecerijskim blagom.

GLEDALIŠČE PRIČELO MED PRED-STAVO GORETI.

Madrid. 10. t. m. zvečer je pričelo med predstavo goreti gledališče v Amposti, provinca Katalonija. Gledalci so ostali hladnokrvni in so se zato vsi rešili. Gledališče je popolnoma zgorelo.

KRANJSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj. Kranjski deželni zbor se skliče 20. t. m. in bo imel za rešitev svojih poslov na razpolago čas do 17. februarja.

KRST NADVOJVODINJE.

Dunaj. V navzočnosti cesarja se je izvršil krst hčerke nadvojvodinje Cite. Dali so ji ime Adelheit.

VREME.

Inomost. Vsled deževja padajo neprestano lavine. Promet na arlberski železnici je prekinjen, Bregenska Acha je hudo narastla.

Inomost. Ravnateljstvo državne železnice v Inomostu izjavlja, da se promet na progi Inomost—Mittenwald radi sneženih zametov vsaj tri dni prekinje. Tudi na Arlbergu je promet prekinjen.

Lviv. Vsled zametov je promet lokalnih železnic ustavljen.

Curih. Nastopilo je južno vreme. Silno dežuje. Sneg se naglo topi.

Inomost. Tu močno dežuje. Vsled topitve snega je nevarnost plazov velika. Mittelwaldska železnica je promet ustavila. Tudi proga arlberske železnice je ogrožena.

Ogovorni urednik Miha Moškerc. — Tiska Kato-liška tiskarna v Ljubljani.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.
Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti žledodnim bolečinam, steklenica 30 v. kapljice za žleodec, izvratno, krepi o in sluz do jedi pospešuje, sre stvo, steklenica 40 v.
Ka ljece zoper žledodni krč, steklenica 50 v.
Pospelni prašek, proti ognjenju otrok in proti po-teju nog, skatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev ku jih očes in trde k 2, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, skatila 50 v.
Tinktura za žleodec, o vjalno in žleodec krepišo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotek sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, ste-klenica 1 krono.
Železnito vino, steklenica 2 kroni 80 v in 4 krono 80 v.

Potniki v Ameriko
Kotari to hjo dubu, po ceni in
mestljavo potovati naj se obrnejo
Simona Hincetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kotari to hjo dubu, po ceni in
mestljavo potovati naj se obrnejo

Največja in najstarejša

tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avugust Dreise, Ljubljana
— Mnogokrat odlikovana. —

Priporoča se slavnemu
občinstvu in prečastih du-
hovščini v naročila na
štedilna ognjišča
in peči
preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

Bogata zaloga zenskih ročnih del in zraven
sp. dajarih potrebštin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, župnih robov, ovrat-
nikov, zavratnic, volne, bombaža, su-
kanca itd.

Predstavljanje in vezanje monogramov in
vsa vrstna druga izb.

„ZENIT“

Tovarne za asbestskril „ZENIT“
družba z om. zav. Mor. Žumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski material
Zastopnik: **ZAJEC & HORN, Ljub-
ljana, Dunajska cesta 73**

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ro.
Tovarna čevljev v Trzinu,
Gorenjsko.
Najmodernejše podjetje monarhije.
Otvoril sem lastno prodajalno
Na drobno v Ljubljani Na dobelo
Breg šte. 20 (Gožova hiša).

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane
dežnike in
solnčnike
priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobi e vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in moška
oblečila.

Cene najnižje. Cene najvišje.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ
Ljubljana, Pred škofijo št. 19.
Konfekcijska trgovina
za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopleje priporoča.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih
voznih koles in
šivalnih strojev
= za rodbino in obrt. =

Naiboliša, na sigurneša pril'ka za štedenie!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6
pril'čje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!
iz Hawre v
New-York
francoska prak-
morska družba.

Veljavne vozne liste (škart.) za franco. in linijo iz
Hawre v New-York in linije za avstral. in Ameriko
v staro domovino, po najnižji ceni
in brezplačna po-
janila daje samo
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
v hiši „Kmetake posolilnice“.

ED. ŠMARD

KUČ
BR. NOVAKOVIČ
LJUBLJANA-LABOD

Zdravilno, hrtiloreče vino, daje moč in zdravje.
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po
poštnem povzetju K 450.

Edina
zaloga **BR. NOVAKOVIČ**
veletrgovina vina, vermuta, mar-
sale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranek in okusen zajtrk, južna! dose-
ženi oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo
„Sladni čaj“. Ako se ga uporablja pri doječih namesto
mleka za otroke, so otroke b. leži manj nevarne. Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trn. čezje sladni čaj ima ime Sladin in
Moč! Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zav. ev.
lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih ose
otrok zredil s sladnim čajem. O avne zaloge na Dunaju: le-
karnar Trnkoczy, v. „Schönbrunnstrasse“ šte. 100.
Zdravje! Iosefsladerstrasse šte. 25, Rindetzkypatz šte. 4
V Gradcu: Sackstrasse šte. 4.
Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk
Trnkoczyjevih, istakloko ugodne sodbe zupanja vredn h oseb.